

ADRIAN DEMOČ
TOM JOHNSON:
SPACES. AN HOUR WITH PIANO

Edition Wandelweiser Records 2018

Vydavateľstvo Wandelweiser si svojím radikálnym prístupom k hudbe získalo vo svete značné renomé. Veľké množstvo nimi vydaných nahrávok je mierou ticha a hudobnej (ne)aktivity takmer na hranici únosnosti. Takýmito nahrávkami boli napríklad *Stones* od Christiana Wolffa, *Calme étendue (Spinoza)* Antoina Beugera alebo *Branches* Johna Cagea. Na týchto albumoch má značnú prevahu ticho, len občas „prerušované“ zvukmi, zväčša veľmi tichými a nenápadnými. Teda tvorba pohybujúca sa často až na hranici hudobnej (ne)akcie. Katalóg vydavateľstva však obsahuje aj množstvo nahrávok určených na počúvanie v tradičnejšom zmysle slova. Okrem niektorých členov rovnomennej skladateľskej skupiny Wandelweiser, ktorí k tichu a hudbe pristupujú „tradičnejším spôsobom“ (napríklad už len samotnou voľbou akordov a nástrojov) sú v katalógu zastúpení aj skladatelia na prvý dojem veľmi vzdialení estetike vydavateľstva, ako napríklad María de Alvear, Peter Ablinger, dokonca aj stredoveká mystička Hildegard von Bingen alebo Erik Satie. Jednu vec však všetky tieto „hudby“ zdieľajú – radikálne (hoci zväčša bez kriku) prehodnocujú samotné načúvanie a premýšľanie o hudbe. ✪ Americký „minimalista“ Tom Johnson je podobný príklad. Jeho procesuálna, matematickými operáciami riadená hudba pôsobí ako úplný protiklad tichej, často (polo)improvizovanej hudby vychádzajúcej pod značkou vydavateľstva. Mnoho hudobných skladateľov vedome pracuje s matematickými operáciami, Johnsonovu „matematiku“ je ale počuť – jeho hudba je vedomým prevádzaním najrôznejších matematických operácií (alebo textilných vzorov) do hudby, čím jednoduchších, tým lepšie. Výsledné kompozície sú akýmisi zvukovými demonštráciami týchto procesov. Zjednodušene, ale nie príliš: prísny geometrický procesuálny minimalizmus, hudba „vydolovaná“ z jasných skladateľských zadaní, čistá a prehľadná, bez ozdôb. Najznámejšími príkladmi sú napríklad skladby *Chord Catalogue* pre klavír, skutočný katalóg všetkých 8178 akordických možností s dvanástimi tónmi v rozsahu jednej oktávy (od dvojzvuku po dvanásťzvuk) v rozsahu jednej oktávy. ✪ Najnovší album *spaces. an hour with piano* prináša dve rané Johnsonove skladby. Ide ešte o hudbu „na pomedzí“ – hoci je z nich už jasný autorov „chirurgický“ spôsob práce s hudobným materiálom, samotný výber materiálu (akordov, melódii, rytmu) a jeho kompozícia do celku pôsobí oproti neskorším skladbám voľnejšie. ✪ *Spaces* z roku 1969 vychádza z desiatich akordov, ktoré pôsobia ako akýsi chorál (trochu evokujúci neskorého Stravinského). Akordy sa striedajú s jednoduchým opakovaným melodickým fragmentom. Hudba je prostučká, jednoduchá, čistá, len občas sa „zašpiní“ hlbokými tónmi klavíra. ✪ *An hour with piano* má už na prvý posluš bližšie k ranému americkému minimalizmu – prevládajú početné opakovania krátkych melodických fragmentov. Hudba je na Johnsona až netypicky ľubozvučná, miestami až „ľúbivá“. Na ploche 55 minút má ale poslucháč možnosť dôkladne nazerať týmto melódiám či frag-

BITIE HUDOBNÉ VLNOBITIE HUDOBNÉ VLNOBITIE HUDOBNÉ VL

mentom. ✪ Interpretácia Keiko Shichijo je fantastická a neuveriteľne vyrovnaná, na Johnsonovu hudbu sa vynikajúco hodí. Aj v najtichších pasážach je jej tón jasný a nezahmlený, v silnejších forte taktiež nestráca na čistote. ✪ *Spaces. an hour with piano* je vhodným albumom na zoznámenie sa s tvorbou tohoto zaujímavého skladateľa. Zvedavcom na jeho radikálnejší „zrelý minimalizmus“ odporúčam najmä albumy *Chord Calalogie* a *Counting Keys*, ktoré takisto vyšli vo vydavateľstve Wandelweiser.

